

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Пономаренко Юрій	ІНСТРУМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	198
Попова Діана	ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: АДАПТАЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ	202
Рибак Андрій	ПРЕЗУМПЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄСПЛ ЩОДО ЗНИКНЕНЬ, НЕЗАКОННИХ ЗАТРИМАНЬ ТА СМЕРТЕЙ У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	205
Рожко Ілона Герасимович В.	АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ УТИЛІЗАЦІЇ РОСЛИННИХ РЕШТОК У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	209
Сафонов Олександр	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В СФЕРІ АПК	212
Слободяник Тетяна, Шевченко Захар	РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	214
Старченко Анастасія Кириченко Сергій	ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	217
Тимирязнова Марія	ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	221
Ткаченко Катерина, Бобокал Олена	РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	224
Товпига Карина Ковбан Андрій	РЕКВІЗИЦІЯ ТА КОНФІСКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	227
Тритяк Марія Шевчук Вікторія	ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	230
Чайка Тетяна	ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	232
Чалик Вадим, Чернишева Софія	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ	236
Чемерисов Олександр	ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	239
Чернишева Софія	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	243
Фролов Михайло, Чернишева Софія	НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ	246
Яголковська Єлизавета Шевчук Вікторія	НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВОЧИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПІДСТАВИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	250
Korohodova Olena Chernenko Natalya Hlushchenko Yaroslava	COMMUNITY RESILIENCE IN CRISIS AND MIGRATION CHALLENGES: INTEGRATING INTERNATIONAL TRANSFORMATIONAL DIMENSIONS	252

затягуванні процесу шляхом безпідставного клопотання про витребування доказів або проведення експертиз. У таких випадках суд застосовує заходи процесуального примусу та оцінює поведінку сторін через призму принципу добросовісності.

Таким чином, інститут доказів та доказування є ключовим елементом цивільного процесу, який забезпечує реалізацію права на справедливий судовий розгляд. Його ефективність залежить від належного застосування норм процесуального законодавства, активної позиції сторін та формування єдиної судової практики.

Література

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV.
2. Верховний Суд. Практика застосування норм щодо доказування у цивільному процесі : узагальнення судової практики. Київ, 2020.
3. Кузнєцова Н. С. *Принципи цивільного права України* : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 320 с.
4. Цивільний процес України : підручник / за ред. Є. О. Харитонова. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 536 с.

Чайка Т. О.,

кандидат економічних наук,
викладач обліково-економічних дисциплін
ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного
аграрного університету»
м. Полтава, Україна

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Повномасштабна війна в Україні спричинила не лише значні людські втрати та руйнування інфраструктури, а й масштабне забруднення територій вибухонебезпечними предметами, що формує довгострокові економічні, соціальні й екологічні ризики [6]. Станом на червень 2025 р. загальна площа потенційно забруднених територій становить близько 139 тис. км², що свідчить про один із найвищих рівнів мінного забруднення у світі [1].

Замінування має системний негативний вплив на національну економіку. Передусім, значні втрати зазнає аграрний сектор, який традиційно формує вагомую частку ВВП і експорту. Забруднення сільськогосподарських угідь обмежує їх використання, знижує врожайність і зменшує експортний потенціал країни. За оцінками, щорічні економічні втрати України внаслідок мінущого становлять 11,2 млрд дол. США, що еквівалентно 5,6 % ВВП на 2021 р. [5]. Замінування територій також суттєво обмежує можливості мобілізації ресурсного потенціалу держави, передусім земельних, що є критично важливими для відбудови економіки.

Окрім прямих втрат, формуються значні непрямі економічні ефекти, що проявляються на макроекономічному рівні через: зниження інвестиційної привабливості територій; зростання витрат на страхування та логістику; деградація земельних ресурсів; скорочення податкових надходжень до бюджетів різних рівнів [9].

Важливим фактором є тривалість і вартість розмінування. За оцінками Уряду України та Світового банку, повне очищення територій може тривати до 50 років і потребуватиме близько 37 млрд дол. США, що відповідає середнім витратам понад 2 тис. дол. США за гектар, а в складних умовах (зокрема, лісові масиви) – до 30 тис. дол. США за гектар [2].

Соціально-економічний вимір проблеми доповнюється впливом на людський капітал. Близько 6 млн осіб проживають у зонах ризику, а кількість постраждалих серед цивільного населення продовжує зростати. Для оцінки втрат людського потенціалу доцільно застосовувати підхід QALY (якісно скориговані роки життя), який дозволяє врахувати як передчасну смертність, так і зниження якості життя внаслідок травм. Вартість одного QALY оцінюється в межах 0,5–1,5 ВВП на душу населення, що дає змогу кількісно оцінити вигоди від розмінування через зниження ризиків для населення та збереження людського капіталу [3].

Окрему групу становлять екологічні наслідки мінущого, які проявляються у забрудненні ґрунтів важкими металами та продуктами вибуху, руйнуванні екосистем і деградації біорізноманіття. Війна вже спричинила сотні екологічних інцидентів, що формують довгострокові витрати на відновлення довкілля [7]. Це, у свою чергу, посилює економічні втрати через зниження продуктивності земель, обмеження їх господарського використання та необхідність додаткових інвестицій в екологічну реабілітацію [8].

Перспективним напрямом мінімізації негативного впливу замінування є впровадження концепції екологічного гуманітарного розмінування, яка передбачає інтеграцію безпекових, економічних та екологічних аспектів у

процесі очищення територій із мінімізацією шкоди довкіллю. Розмінування розглядається як складова національної безпеки та сталого відновлення, оскільки очищення територій не лише створює передумови для відновлення аграрного виробництва й екосистем, але й формує мультиплікативний економічний ефект через зростання виробництва, експорту, зайнятості та податкових надходжень. У цьому контексті процеси розмінування безпосередньо пов'язані з досягненням Цілей сталого розвитку, зокрема у сферах економічного зростання, охорони здоров'я та відновлення екосистем [4].

Екологічне гуманітарне розмінування базується на міжнародних стандартах (IMAS 07.13, 10.30, 10.70, 11.10, 11.20), що забезпечують: мінімізацію порушення ґрунтового покриву; використання інноваційних технологій (дрони, біосенсори, штучний інтелект); проведення екологічного моніторингу до і після очищення територій; обов'язкові екологічні аудити.

Ключову роль у цьому процесі відіграють місцеві громади, які здійснюють екологічний моніторинг, збір даних та контроль за станом довкілля, використовуючи цифрові платформи (SaveEcoBot, EcoCity тощо). Підвищення екологічної обізнаності населення сприяє формуванню культури відповідального природокористування та підтримці «зеленого» відновлення.

Ефективна протимінна діяльність неможлива без координації між державою, громадами та міжнародними організаціями. Такі структури, як ПРООН, GIZ, WWF та інші, європейські політики в межах Green Deal та Ukraine Facility забезпечують фінансування, технології й експертну підтримку процесів відновлення довкілля [4]. Саме партнерська модель є основою формування системи сталого відновлення України.

Таким чином, замінування територій України є не лише гуманітарною та безпековою проблемою, а й потужним фактором гальмування економічного розвитку, що впливає на ключові макроекономічні показники – від ВВП до інвестиційної активності та стану людського капіталу. Водночас впровадження екологічного гуманітарного розмінування, розвиток міжнародного партнерства й активна участь громад створюють передумови для сталого відновлення країни. У цьому контексті очищення територій виступає ключовою передумовою мобілізації ресурсів та ефективної відбудови держави.

Лише спільними зусиллями держави, суспільства та міжнародної спільноти можливе відновлення України та формування її безпечною і сталого майбутнього.

Література:

1. Beznosiuk M. Landmines and land use: unblocking ukraine's rural and climate recovery. *ISPI*. URL : <https://www.ispionline.it/en/publication/landmines-and-land-use-unblocking-ukraines-rural-and-climate-recovery-214597>
2. Karvatskyu V. Humanitarian Demining Poses a Business Opportunity for Ukraine's Allies and a New Direction for Development Aid. *Focus Ukraine*. 2024. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/humanitarian-demining-poses-business-opportunity-ukraines-allies-and-new-direction>
3. Woods B., Revill P., Sculpher M., Claxton, K. Country-level cost-effectiveness thresholds: initial estimates and the need for further research. *Value in Health*. 2016. Vol. 16 (8). P. 929–935. <https://doi.org/10.1016/j.jval.2016.02.017>
4. Жданюк І. Екологічне гуманітарне розмінування: чому це питання національної безпеки та відновлення України. URL: <https://www.yakist.org/ekologichne-gumanitarne-rozminuvannya-chomu-ce-pytannya-nacionalnoi-bezpeky-ta-vidnovlennya-ukrainy/>
5. У Давосі говорили про інноваційне фінансування гуманітарного розмінування. URL: <https://demine.gov.ua/news/u-davosi-hovoryly-pro-innova4>
6. Чайка Т. О., Короткова І. В. Напрями та технології відтворення родючості ґрунтів в Україні в післявоєнний період. *Агробіологія*. 2023. № 1. С. 142–156. <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2023-179-1-142-156>
7. Чайка Т. О., Короткова І. В. Порухення фізичних властивостей ґрунтів внаслідок воєнних дій. *Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу* : Міжнар. наук.-практ. конф., секція 2: Післявоєнне відновлення рослинних ресурсів та екологічна безпека країни (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ : НУБіП, 2023. С. 357–359.
8. Чайка Т. О. Екологічні наслідки війни в Україні: оцінка збитків та інноваційні підходи до відновлення агроєкосистем. *Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення* : Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 4 грудня 2025 р.). Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 58–62.
9. Чайка Т. О. Фінансове забезпечення гуманітарного розмінування сільськогосподарських земель в Україні. *Проблеми та перспективи фінансового забезпечення відновлення економіки України* : I Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпро, 03–04 березня 2025 р.). Дніпро : ДДАЕУ, 2025. С. 205–208.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції